

ISSN: 3023-4778

International Journal of Original Educational Research

Research Article

**Okul Yönetici Görüşlerine Göre Okul Kültürünün Oluşmasını Etkileyen
Maddi Unsurların İncelenmesi**

Senay Koçyiğit

kocytosman@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Osman Koçyiğit

kocytosman@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Adem Doğan

admdgn19@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Ebru Doğan

eaesgl@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı

Atıf: Koçyiğit, S., Koçyiğit, O., Doğan, E. ve Doğan, A. (2023). *Okul Yönetici Görüşlerine Göre Okul Kültürünün Oluşmasını Etkileyen Maddi Unsurların İncelenmesi*. *International Journal of Original Educational Research*, 1(2), 70-86.

ÖZET

Okullarda olumlu bir okul kültürü oluşmadan okullardan başarı beklenemez. İlkokullarda okul kültürü oluşmasına etki eden maddi unsurları okul müdürlerinin görüşleri ile belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma Ankara ili Altındağ ilçesindeki 15 okul müdürü ile gerçekleştirilmiştir. Fenomonolojik desende gerçekleştirilen araştırmada katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan 7 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler kategorilere ayrılarak görüşlerin frekansları belirlenmiş ve verilere içerik analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda; okulun fiziki yeterliğe sahip olmasının okul kültürü oluşumunu olumlu yönde etkilediği, bu imkanların yetersiz olmasının da okul kültürü oluşumunu olumsuz yönde etkilediği, spor salonu, kütüphane, futbol sahası, konferans salonu gibi maddi imkanların okul kültürünün oluşmasını olumlu yönde etkilediği, okulun mimarisi, logosu gibi görsel unsurların okul kültürü oluşmasını olumlu etkilediği, okullarda araç-gereç yeterliğinin okul kültürü oluşmasında dolaylı bir etkisi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Semboller, okul kültürü, örgüt kültürü

Investigation of the Material Elements Affecting the Formation of School Culture According to the Views of School Administrators

ABSTRACT

Success cannot be expected from schools without a positive school culture. This research, which was carried out in order to determine the material elements that affect the formation of school culture in primary schools, with the opinions of school principals, was carried out with 15 school principals in Altındağ district of Ankara province. In the research carried out in the phenomenological design, a semi-structured interview form consisting of 7 questions prepared by the researcher was applied to the participants. The data obtained from the interview form were divided into categories, the frequencies of the views were determined and content analysis was applied to the data. In line with the findings obtained; the physical sufficiency of the school positively affects the formation of school culture, the insufficient of these opportunities affects the formation of school culture negatively, and the financial opportunities such as sports hall, library, football field, conference hall affect the formation of school culture positively; It has been concluded that visual elements such as the school's architecture and logo have a positive effect on the formation of school culture, and that the proficiency of school equipment has an indirect effect on the formation of school culture.

Keywords: Symbols, school culture, organizational culture

Giriş

Günümüzde okullar yalnızca öğretim yapılan kurumlar olarak benimsenmektedir. Ancak okullar öğretim ile birlikte toplumun beklentilerine yönelik kazanımların da gerçekleştirildiği toplumsal sistemler olmakla birlikte toplumun geçmişten gelen kültürlerinin de yeni nesillere aktarıldığı yapılardır (Erdoğan, 2017). Kültürün aktarılması gibi önemli bir vazifeyi üstlenen okullar, diğer tüm kurumlar gibi kendine ait bir kültür oluştururlar. Bu kültür zamanla şekil değiştirir, gelişim gösterir ve okula özgü bir yapıya bürünür. Okulda oluşan kültürün başarı kültürü, destek kültürü ya da bürokrasi kültürüne yakınlığı öğretmenlerin tutumlarına yansır (Özdemir, 2012).

Etkili bir okul için okul kültürünün bir ön koşul olduğu söylenebilir. Okul kültürünü belirleyen birçok unsur vardır. Bu unsurlar okulun kuruluş yılı, tarihi, okulun belirlemiş olduğu misyonu, okulun sosyoekonomik yapısı, okulun sosyal tesisleri, okulun sahip olduğu teknoloji, okulun büyüklüğü ve öğrenci mevcudu, tüm paydaşların beklentileri ve eğitim sistemidir (Karadağ ve Özdemir, 2015).

Okuldaki fiziki imkanların geliştirilmesi genel bütçe dahilinde yapılan bir işlem olmakla birlikte okulun paydaşları ve çevresi tarafından da desteklenmektedir. Dolayısıyla okulun maddi imkanları ile okulun kültürü arasında organik bir bağ olduğu söylenebilir. Buna göre maddi unsurların mı okul kültürünü oluşturduğu yoksa okul kültürünün mü maddi imkanları doğurduğu konusu net değildir (Negiş-Işık, 2010).

Eğitim hayatının en önemli ve en temel dilimini oluşturan ilkokullarda da okul kültürü öğrenciler üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Öğrencilerin başarısı, öğretmenlerin motivasyonu ve velilerin beklentilerini etkileyen en önemli unsurlardan birisi olduğu söylenebilir (Ayık ve Ada, 2009). Öğrencinin ilkokulundaki okul kültürü ileri ki eğitim yaşamında okula bakışını, başarısını, motivasyonunu etkileyecek önemli bir unsur olduğunu söylemek mümkündür. Bu araştırma ilkokullarda okul kültürünün oluşmasına etki eden maddi unsurları konu almaktadır.

Okullarda öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve personeller okul kültürünün birer parçasıdır. Bunlarla birlikte veliler ve diğer paydaşlar da okul kültürünün oluşmasında ve tanıtılmasında pay sahibidir. Okul kültürü ve etkili okullar ile ilgili yapılan çalışmalarda etkili okulların öğrenmeye elverişli bir iklim oluşturduğu vurgulanmaktadır (Simitçioğlu, 2009; Yılmaz, 2010). Balcı'ya (2014) göre okullarda olumlu bir okul kültürü oluşturmadan öğrencilerin başarılı olmaları beklenemez. Bu nedenle okullarda okul müdürlerinin öğrenci başarısı ve okul kültürünü bir arada değerlendirmesi gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkokullarda okul kültürünün oluşmasına etki eden maddi unsurların okul müdürlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Bu amaca ulaşabilmek aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır:

1. Okulun fiziki yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına etkisini belirlemek
2. Okulun maddi imkanlarının (spor salonu, kafeterya vb.) okul kültürünün oluşmasına etkisini belirlemek.

3. Okulun görsel yapısının (mimarisi, okul logosu, okulun adı vb.) okul kültürünün oluşmasına etkisini belirlemek.
4. Okuldaki araç-gereç yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına etkisini belirlemek.

Araştırmanın Önemi

Okullar bireylerin eğitim öğretimine yönelik kazanımların verildiği kurumlar olmanın yanı sıra yalnızca öğrencilerin değil tüm paydaşlarının da sosyalleştiği ve geçmişten gelen kültürün edinildiği kurumlardır. Okul bu kültürü yaşatırken toplumdaki tüm kurumlar gibi kendine özgür bir kültürü oluşturur ve geliştirir. Bu kültür aracılığıyla da özellikle yeni nesillere geçmişten gelen toplumsal kültür öğelerini yansıtmaktadır (Doğan, 2017).

Okul kültürünü etkileyen unsurlar ile ilgili alın yazında birçok çalışma bulunmaktadır (Negiş-Işık, 2010; Kahve, 2014; Güven, 2015; Erdoğan, 2017) ancak okul kültürünü etkileyen maddi unsurların özellikle konu edildiği bir çalışmaya alan yazında rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırma ile ilkokullarda okul kültürünü etkileyen maddi unsurların ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Bu yönüyle alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

İlkokullarda okul kültürünün oluşmasına etki eden maddi unsurların değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan bu araştırma nitel araştırma modellerinden fenomenolojik çalışma deseninde gerçekleştirilmiştir. Fenomonolojik desen ortada olan fakat derinlemesine ve detaylı bir bilgiye sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Nitel araştırmalar kişinin kendi sınırlarını öğrenmek ve kendi algısıyla şekillendirdiği toplumsal sistemlerin detaylarını anlamak amacıyla geliştirdiği veri toplama yollarından birisidir (Özdemir, 2010).

Çalışma Grubu

Bu çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Ankara ili Altındağ ilçesindeki Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmî ilkokullarda görev yapan 15 okul müdürü ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubuna dahil edilen okul müdürleri gönüllülük esasına göre rasgele seçilmiştir. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların kimliği gizli tutulmuştur. Bu nedenle katılımcı okul müdürleri OM1, OM2 şeklinde kodlanmıştır. Çalışma grubuna dahil olan okul müdürlerinin demografik verileri aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Okul Yönetici Görüşlerine Göre Okul Kültürünün Oluşmasını Etkileyen Maddi Unsurların İncelenmesi

Çalışma grubuna dahil olan okul müdürlerinin demografik özelliklerini gösterir tablo

<i>Okul Müdürü</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Yaş</i>	<i>Müdürlükte Geçen Süre (Yıl)</i>
OM1	Erkek	46	12
OM2	Erkek	51	8
OM3	Erkek	49	6
OM4	Erkek	42	11
OM5	Kadın	55	7
OM6	Kadın	42	13
OM7	Erkek	56	16
OM8	Erkek	38	4
OM9	Erkek	43	13
OM10	Kadın	45	8
OM11	Erkek	47	5
OM12	Erkek	59	18
OM13	Kadın	41	3
OM14	Kadın	36	2
OM15	Erkek	46	10

Veri Toplama Araçları

İlkokullarda okul kültürünün oluşmasına etki eden maddi unsurların değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada kullanılacak veriler, araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Ek-1). Görüşme formunda katılımcının kişisel bilgileri, kişisel verilerin gizliliği nedeniyle sorulmamıştır. Görüşme formu 7 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışma grubunda yer alan okul müdürleri ile yapılan görüşmeler, salgın hastalık riskini azaltmak ve yüz yüze görüşmeleri sınırlandırmak adına telefon ve internet ortamında gerçekleştirilmiştir. Kayıt alınmasına izin veren katılımcının ses kaydı alınarak daha sonra ses kayıtlarından, kaydın orijinalliği bozulmadan, araştırmacı tarafından görüşme kayıtları çıkarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan çalışma grubu ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen görüşme tutanakları içerik analizi yapılarak katılımcıların verdikleri yanıtlar kategorilere ayrılmıştır. Elde edilen kategoriler altında verilen yanıtlardan öne çıkan yanıtlara yer verilerek araştırmanın amacına ve alt amaçlarına yönelik bulgular ortaya koyulmuştur.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların görüşme formunda sorulan sorulara verdikleri yanıtlardan, araştırmanın alt amaçlarına yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Okulun Fiziki Yeterliğinin Okul Kültürünün Oluşmasına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Çalışma grubuna dahil olan okul müdürlerine sorulan sorulara verdikleri yanıtlar arasından elde edilen, okulun fiziki yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına etkisine dair bulgular aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Okulun fiziki yeterliğin okul kültürünün oluşmasına etkilerine dair katılımcı görüşlerinin kategori dağılımı ve frekans tablosu

<i>Kategori</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>f</i>
Sahiplenme	OM2, OM4, OM5, OM7, OM9, OM13, OM14, OM15	8
Konforlu ortam	OM1, OM4, OM6, OM7, OM11	5
Ders dışı zaman geçirme	OM3, OM9, OM10, OM14, OM15	5
Sosyal payda	OM5, OM8, OM14	3
İyi koruma	OM8, OM12	2

Tablo 4.1’den de görüleceği üzere katılımcı okul müdürlerinin fiziki yeterliğin okul kültürü oluşturmasına etkisine yönelik görüşleri kategorilere ayrıldığında okul müdürlerinin en çok “sahiplenme” kategorisinde görüş bildirdiği ($f=8$), sonrasında sıra ile “konforlu ortam” ($f=6$), “ders dışı zaman geçirme” ($f=5$), “sosyal payda” ($f=3$) ve “iyiyi koruma” ($f=2$) kategorilerinde görüş bildirdiği görülmüştür.

Sahiplenme kategorisine yönelik öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları şunlardır:

“... dolayısıyla fiziki imkanların yeterli olması halinde öğrenciler okula ve okulun her türlü uzantısına sahip çıkmak adına bir kültür oluşturuyorlar. Bu durum da öğrencinin okula ve okulun kültürüne kendisini ait hissetmesini sağlıyor.” (OM2, OM5).

Konforlu ortam kategorisinde verilen yanıtlar arasından öne çıkan bazı yanıtlar şunlardır:

“Okulumuzun fiziki imkanları oldukça yeterli. Sınıflar öğrenci sayısına göre oldukça geniş ve aydınlık. Öğretmenler ve öğrenciler okulda konforlu bir ortamda ders işliyorlar ve bu durumu açıkça görüyorlar. Okulun kültürünün sürdürülebilir olması açısından bu his önemli” (OM1, OM11).

Okul Yönetici Görüşlerine Göre Okul Kültürünün Oluşmasını Etkileyen Maddi Unsurların İncelenmesi

“Okul da insanlar için zamanın çoğunu geçirdikleri bir yaşam alanı ancak bu alanda bekledikleri konfora ulaşamadıkları gibi okulda bulunmaktan, paylaşım yapmaktan da hoşlanmıyorlar (öğretmen ve öğrenciler). Paylaşım olmayınca okul kültürünün oluşmasını veya devam ettirilmesini bekleyebilir misiniz?” (OM7).

Ders dışı zaman geçirme kategorisinde verilen yanıtlar arasından öne çıkan bazı yanıtlar şunlardır:

“Okulun fiziki imkanları yeterli olduğunda öğretmenler de öğrenciler de dersleri bittiği halde okulda zaman geçirmeye devam edebiliyor. Bence okul kültürünün oluşmasında çok önemli bir unsur bu” (OM3).

Sosyal payda kategorisinde yer alan yanıtlardan öne çıkan bir yanıt şöyledir:

İyi koruma kategorisine yer alan yanıtlardan öne çıkan bir yanıt aşağıda verilmiştir:

“... e tabi imkanlar iyi olunca ne oluyor? Öğretmen daha çok sahip çıkmaya çalışıyor. Öğrenci de iyi olanı korumaya çalışıyor. Bu da okul kültürünün içinde bir alt kültür gibi burada.” (OM1).

Yukarıda verilen yanıtlar incelendiğinde fiziki imkanların yeterli olmasının okul kültürünün oluşmasında olumlu etkisi olduğu, bununla birlikte fiziki imkanların yetersiz olmasının da okul kültürünün oluşmasında olumsuz etkileri olduğu görüşünün büyük bir çoğunluğunun ortak görüşü olduğu görülmektedir.

Okulun Maddi İmkanlarının Okul Kültürünün Oluşmasına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Çalışma grubuna uygulanan görüşme formunda yer alan sorulara katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan elde edilen, okulun maddi imkanlarının okul kültürünün oluşmasına etkilerine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

Okulun maddi imkanlarının okul kültürünün oluşmasına etkilerine dair katılımcı görüşlerinin kategori dağılımı ve frekans tablosu

<i>Kategori</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>f</i>
Sosyal faaliyetler	OM1, OM3, OM6, OM12, OM14, OM15	6
Sportif imkanlar	OM2, OM4, OM5, OM8	4
Sosyal gelişim	OM7, OM10, OM15	3
Vizyon farkı	OM9, OM11	2

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere okulun maddi imkanlarının okul kültürünün oluşmasına etkilerine dair katılımcı okul müdürleri; “sosyal faaliyetler” ($f=6$), “sportif imkanlar” ($f=4$), “vizyon farkı” ($f=4$) ve “sosyal gelişim” ($f=3$) kategorilerinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Sosyal faaliyetler kategorisinde yer alan görüşlerden öne çıkan bazı yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Sportif imkanlar kategorisine dahil olan görüşlerden bazıları şunlardır:

“...Daha yakın zamanda buna şahit olduk. Okulun spor salonu olmadığı için Beden Eğitimi öğretmenleri için olumsuz bir durum oluşturuyor. Okulumuzun masa tenisi branşı dışında takımı yok. Sportif faaliyetler de okul kültürünün önemli bir parçası ve maalesef okulun maddi imkanları paralel olan bir durum” (OM13).

Sosyal gelişim kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır:

“Öğrenciler (hatta bazı öğretmenler de) buraya ilk geldiklerinde çok farklı bir yapıdayken, özellikle okulun imkanlarından yararlanırken sosyal olarak çok gelişiyorlar. Sosyal gelişim sağlanamadan okul kültürü oluşmasını beklemek mümkün değil.” (OM7, OM10).

Vizyon farkı kategorisinde değerlendirilen görüşler şunlardır:

“... ilk öğretmenlik yaptığım okulda öğrenciler ne evde ne de okulda hiçbir imkana sahip değildi. Uyarıcı olmadığı için de dar bir vizyon ve okula karşı hiçbir duygu beslemeyen yüzlerce öğrenci vardı. Bir okul kültürü var mıydı? Bilemiyorum.” (OM9).

Okulun maddi imkanlarının okul kültürü oluşumuna etkisine yönelik görüşlere bakıldığında; neredeyse tüm katılımcıların, imkanlar genişledikçe okul kültürünün oluşmasının kolaylaştığı yönünde görüş belirttikleri görülmüştür.

Okulun Görsel Yapısının Okul Kültürünün Oluşmasına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Çalışma grubuna dahil olan okul müdürlerine sorulan sorulara verdikleri yanıtlar arasından elde edilen, okulun görsel unsurlarının okul kültürünün oluşmasına etkisine yönelik bulgular aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Okulun görsel yapısının okul kültürünün oluşmasına etkilerine dair katılımcı görüşlerinin kategori dağılımı ve frekans tablosu

<i>Kategori</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>f</i>
Aidiyet	OM2, OM6, OM7, OM8, OM10	5
Okula Bağlılık		4
Sosyal Payda		3
Etkisiz		3

Tablo 4.3'e bakıldığında çalışma grubuna dahil olan okul müdürlerinin okulun görsel yapısının okul kültürünün oluşması ile ilgili görüşleri; “aidiyet” (), “okula bağlılık” (), “sosyal payda” () ve etkisiz () kategorilerinde yer almıştır.

Aidiyet kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır:

“Okulun logosunu öğretmenlerin ve öğrencilerin sürekli görebileceği yerlerde kullanıyoruz. Bu durum onlarda okula ve okula kültürüne ait olma hissini artırıyor” (OM2, OM6, OM8, OM10).

Okula bağlılık kategorisinde yer alan görüşlerden öne çıkan bazı görüşler şöyledir:

“Okulun mimarisi dikkat çekici, sevimli, sıcak vb. hisler uyandırabiliyorsa öğretmen de öğrenci de okulda olmaktan mutlu, okula bağlı oluyorlar. Bir kültürün parçası olmak için olmazsa olmaz bu.” (OM1, OM11).

Okulun mimarisi, logosu, okulun adını simgeleyen semboller vb. olguların okul kültürünün oluşmasına etkisine yönelik elde edilen bulgulara göre okulun logosunun aidiyet hissi uyandırarak okul kültürünün oluşmasında olumlu bir etkisi olduğuna dair görüşler çoğunluktadır. Ayrıca okula bağlılık ve sosyal bir payda olması açısından da olumlu etkisi olduğu görüşleri oldukça fazladır. Bununla birlikte bahsi geçen olguların okul kültürünün oluşmasına etkisi olmadığına dair görüşler de bulunmaktadır.

Okuldaki Araç-Gereç Yeterliğinin Okul Kültürünün Oluşmasına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Çalışma grubuna uygulanan görüşme formunda yer alan sorulara katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan elde edilen, okuldaki araç-gereç yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına etkilerine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

Okulun araç-gereç yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına etkilerine dair katılımcı görüşlerinin kategori dağılımı ve frekans tablosu

<i>Kategori</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>f</i>
Akademik başarı	OM2, OM4, OM5, OM8, OM9, OM11	6
Etkisiz	OM3, OM7, OM10, OM12, OM14, OM15	6
Dolaylı etkili	OM1, OM6, OM13	3

Tablo 4.4’te yer alan veriler kontrol edildiğinde katılımcı okul müdürlerinin “akademik başarı” ($f=6$), “etkisiz” ($f=6$) ve “dolaylı etkili” ($f=3$) kategorilerinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Akademik başarı kategorilerinde yer alan görüşlerden bazıları şunlardır:

Etkisiz kategorisinde değerlendirilen görüşlere örnekler aşağıdaki gibidir:

“Okulun araç-gereç yeterliği derslerin etkililiğini artırıyor olsa da öğretmen de öğrenci de bunu okula özgü olarak benimsemiyor genelde. Dolayısıyla okul kültürünün oluşmasında bit etkisi olmuyor bunun.” (OM7, OM14, OM15).

Dolaylı etkili kategorisinde yer alan görüşlerden biri aşağıda verildiği gibidir:

“Direkt bir etkisi olmadığı görüşümdedir ben. Ama araç-gereç yeterliği olan okullarda öğretmenlerin daha rahat çalışabildiğini ve bu sayede öğrencilerin derse katılımının da yüksek olduğunu görüyoruz. Bu öğrencinin başarısını olumlu etkiliyor tabii. Başarı da okul kültürünü benimsemeyi kolaylaştırıyor. Ama başarının tek şartı araç-gereç yeterliği değil. Dolayısıyla okul kültürü oluşmasına etkisinin direkt olarak araç-gereç yeterliğine bağlanması doğru gelmiyor.” (OM1).

Yukarıdaki bulgular incelendiğinde okul müdürlerinin akademik başarı ve buna benzer nedenle dolaylı da bir etkisi olduğu yönünde oldukça fazla görüş olduğu, bununla birlikte araç-gereç yeterliğinin okul kültürünün oluşmasına bir etkisi olmadığına dair görüşlerin de oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Sonuç, Tartışma Ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan çeşitli sonuçlara, bu sonuçların tartışmalarına ve araştırma sonuçlarına göre yapılan önerilere yer verilmiştir.

İlkokullarda okul kültürünün oluşmasında etkili olan maddi unsurların belirlenmesi amacıyla hazırlanan bu çalışmada elde edilen bulgular neticesinde çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcı müdürlerin görüşlerinden elde edilen bulgulara göre okulun fiziki yeterliğe sahip olmasının okul kültürü oluşumunu olumlu yönde etkilediği, bu imkanların yetersiz olmasının da okul kültürü oluşumunu olumsuz yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Erdoğan (2017) yaptığı çalışmada okul kültürü oluşması için okulun fiziki ve teknolojik alt yapı sorununun olmaması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç, bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Okul müdürlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda yeterli maddi imkanların okul kültürü oluşumunu olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Spor salonu, kütüphane, halı saha, konferans salonu vb. maddi imkanların, özellikle öğrencilerin mevcut okul kültürüne uyumunun ve okul kültürünün gelişmesinin önünü açtığı söylenebilir. Bu tür imkanlara sahip olmanın sportif ve sosyal faaliyetlerin daha kolay gerçekleşmesini sağlayarak nicelik ve nitelik bakımından daha aktif bir okul ortamı yarattığı ve bunun da okul kültürü oluşumunu olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çelik (2012) okullarda sanatsal ve sportif faaliyetlerin okul kültürü oluşmasında önemli olduğunu altını çizmektedir. Araştırmanın sonucunun bu durum ile örtüştüğü görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer alt amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara göre okulun mimarisi, logosu gibi görsel unsurların okul kültürü oluşmasını olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte katılımcı okul müdürlerinden bu unsurları etkisiz olarak nitelendirenler de olduğu görülmüştür. Bunun, bu görüşü ifade eden okul müdürlerinin bunu gözlemleyecek yeterli imkana sahip olmamasından kaynaklandığı da düşünülebilir. Aydoğdu-Özoğlu (2015) çalışmasında okulun mimarisi, logosu, bayrağı, kıyafetleri aracılığıyla maddi kültürünün aktarıldığını ifade etmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçla örtüştüğü görülmektedir.

Araştırmanın bir başka alt amacı olan araç-gereç yeterliğinin okul kültürü oluşmasına etkisini belirlemeye yönelik bulgular neticesinde araç-gereç yeterliğinin okul kültürü oluşmasında tam olarak etkisi olmadığı, akademik başarı gibi faktörleri etkilemek suretiyle dolaylı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuç değerlendirildiğinde dolaylı bir etkinin de etki olarak adlandırılabilceği dolayısıyla araç-gereç yeterliğinin okul kültürü oluşmasında bir miktar etkisinin olduğu söylenebilir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlarına dayanarak araştırmanın konusuna benzer bir çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara ve eğitim yöneticileri ve okul müdürleri gibi uygulayıcılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur:

- Okul kültürü oluşmasına yönelik maddi unsurların daha büyük sınıf düzeyleri olan ortaokul ve liselerde gerçekleştirilmesi konuyla ilgili daha doğru sonuçlar verebilecektir. Bu nedenle benzer çalışmaların ortaokul ve liselerde de gerçekleştirilmesi önerilir.
- İlkokullarda okul kültürünün oluşmasını etkileyen diğer unsurların da belirlenmesi amacıyla farklı çalışmalar yapılması önerilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre uygulayıcılara aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Etkili ve başarılı bir okul için okul kültürünün oluşması önemlidir. Okul kültürünün oluşması için gerekli fiziki şartların sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması önerilir.
- Okullarda okul kültürünün oluşmasında etkili olan diğer unsurların da belirlenerek konuyla ilgili geliştirmelerin yapılması önerilir.

Kaynakça

- Aydoğdu-Özoğlu, E. (2015). Okul kültürünün sembolik açıdan çözümlenmesi: Etnografik bir çalışma. *Doktora Tezi*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim Okullarında Oluşturulan Okul Kültürü İle Okulların Etkililiği Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.
- Balcı, A. (2014). *Etkili Okul ve Okul Gelistirme* (7 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, V. (2004). Örgütsel Hikâyeler ve Okul Kültürünün Analizi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Çelik, V. (2012). *Okul Kültürü ve Yönetimi* (5 b.). Ankara: Pegem Yayınları.

- Çelik-Sönmez, H. (2005). Okul müdürlerinin okul kültürünün oluşturulması, sürdürülmesi ve değiştirilmesindeki rolü. *Yüksek Lisans Tezi*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Doğan, S. (2017). Okul Kültürü ve İklimi. C. T. Uğurlu içinde, *Okul Yönetimi* (s. 91-119). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, H. (2017). Okul kültürünün etkilendiği ve etkilediği faktörler. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(12), 51-68.
- Eren, E. (2004). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Dağıtım.
- Güven, Y. (2015). Lider öğretmenlerin okul kültürüne etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Kahve, Ö. (2014). Öğrenen organizasyonların okul kültürü üzerindeki etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Okan Üniversitesi.
- Karadağ, N. ve Özdemir, S. (2015). Okul Kültürünün Oluşturulması ve Geliştirilmesine İlişkin Okul Müdürü Görüşleri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(2), 259-273.
- Negiş-Işık, A. (2010). Başarılı bir ilköğretim okulunda örgüt kültürü: Etnografik bir durum çalışması. *Doktora Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Özdemir, A. (2006). Okul Kültürünün Oluşturulması ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen Ve Onlarda Gözlenen Davranışlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 411-436.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 323-343.
- Özdemir, S. (2012). İlköğretim okullarında okul kültürü ile örgütsel sağlık arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 18(4), 599-620.
- Simitçiöğlü, Y. (2009). Okul kültürünün oluşturulması ve çevreye tanıtılmasında okul müdürlerinden beklenen ve onlarda gözlenen davranışlar (Bayrampaşa ilçesi örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Şimşek, Y. (2003). Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki. *Doktora Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- TDK. (2021, 10 28). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu: sozluk.tdk.gov.tr adresinden alındı
- Yılmaz, E. G. (2010). Okul kültürü öğrenci başarıları ilişkisi: İstanbul ili ilköğretim okullarında ampirik bir araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.